

Авторки статті:

Любов ГОЛОВНЯ,

Ірина ГОДУН

здобувачки

ОП Соціальна робота

Наукова керівниця:

Ольга ІЛІНА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,

доцентка кафедри соціальних технологій

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Сучасна модернізація освіти націлена на забезпечення адекватних умов навчання та виховання всім категоріям учнів, у тому числі і дітям, які зазнають різноманітних труднощів у процесі шкільного навчання у зв'язку зі станом свого здоров'я. Через це дедалі гостріше постає проблема організації освіти дітей з обмеженими можливостями здоров'я за умов звичайної освітньої школи.

Нині в нашій країні йде організація такої освіти, яка отримала назву інклюзивної освіти. Під інклюзивною освітою мається на увазі включення нетипової дитини в середовище однолітків, що нормально розвиваються, за умов загальноосвітньої школи [2].

Перший досвід організації інклюзивної освіти показує, що спільне навчання багато дає як здоровим школярам, і дітям з порушеннями в розвитку. Дітям з вадами у здоров'ї така освіта дає насамперед досвід соціального життя. Це пов'язано з тим, що в налагодженій системі корекційної (спеціальної) освіти з добре відпрацьованою десятиліттями методикою навчання дітей з проблемами у розвитку, слабо розвинена соціальна адаптація «особливої» дитини, тому що вона перебуває в ізоляції від соціуму. Діти з особливими потребами у загальноосвітніх школах адаптуються до життя краще, ніж у спеціалізованих установах. Особливо позитивно звичайна школа позначається на надбанні такими дітьми соціального досвіду, тому що спільне навчання формує позитивне ставлення до своїх однолітків, сприяє набуттю навичок адекватної соціальної поведінки, дозволяє повніше реалізувати потенційні можливості розвитку та навчання [1].

У свою чергу, у здорових дітей формується багато важливих моральних якостей. Інтеграція сприяє формуванню у здорових дітей активності, самостійності та толерантності до фізичних та психічних недоліків однокласників, розвиває почуття взаємодопомоги та прагнення до співпраці, збагачує внутрішній духовний світ, удосконалює комунікативні навички, тобто діти стають більш зрілими в особистісному плані, розуміють важливість спільного проживання всіх людей незалежно від своїх індивідуальних особливостей. У спільній навчальній та позакласній діяльності діти гуртуються, вчать розуміти проблеми іншої людини та намагаються по можливості їх вирішити.

Однією з найскладніших проблем, пов'язаних з інклюзивною освітою, є неприйняття у деяких батьків звичайних дітей ситуації спільного навчання їх дітей та дітей з особливими освітніми потребами. Батьки відіграють важливу роль в освіті дітей насамперед тому, що вони є партнерами при розробці та здійсненні освітніх програм за участю їх дітей. Ця проблема вимагає спеціального вивчення та практичного рішення [3].

Водночас батьки «особливих» дітей хочуть, щоб їх діти були включені до звичайної дитячої спільноти. Бажання батьків навчати дітей із проблемами у розвитку за місцем проживання, їх активна участь у процесах виховання та навчання – це важливий чинник створення інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Тому постає

важлива проблема формування позитивного ставлення батьків звичайних дітей до дітей з обмеженими можливостями у розвитку, які навчаються з їх дітьми.

Система роботи освітньої установи щодо формування позитивного ставлення до дітей з інвалідністю в умовах інклюзивного навчання заснована на наступних принципах:

- спільна педагогічна діяльність сім'ї та освітньої установи;
- поєднання педагогічної освіти з педагогічною самоосвітою батьків;
- педагогічна увага, повага та вимогливість до батьків;
- підтримка та індивідуальний супровід становлення та розвитку педагогічної культури кожного з батьків;
- сприяння батькам у вирішенні індивідуальних проблем виховання дітей;
- опора на позитивний досвід сімейного виховання [5].

Реалізація змісту досягається такими способами:

- проведення батьківських конференцій та тематичних розширених педагогічних рад за участю батьків, організація батьківського лекторію, випуску інформаційних матеріалів та публічних доповідей школи за підсумками роботи за рік, збори-диспути, сімейна вітальня, зустріч за круглим столом, вечір запитань та відповідей;
- вдосконалення міжособистісних відносин педагогів, учнів та батьків шляхом організації спільних заходів, свят, акцій (наприклад, традиційне весняне спортивне свято, свято Букваря, театральні постановки до дня вчителя та дня мами тощо);
- розширення партнерських взаємовідносин із батьками шляхом залучення їх до активної діяльності у складі Ради школи, активізації діяльності батьківських комітетів класних колективів учнів, проведення спільних шкільних акцій у мікрорайоні школи [4].

Таким чином, для створення ефективно діючої інклюзивної школи потрібна зміна світогляду всіх суб'єктів педагогічного процесу, насамперед батьків. А для цього необхідно створювати цілісну систему морального виховання всіх суб'єктів освітнього процесу, де особливе місце має зайняти педагогічна освіта батьків. У разі успішної роботи ставлення батьків до ситуації спільного навчання має істотно змінюватися на краще.

Використана література

1. Калиновська І. М., Прокопчук В. В. Інклюзивна освіта в Канаді й Україні у порівняльному аспекті. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2020. Вип. 31. С. 29-30 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2020_31_14
2. Садова І. І. Інклюзивна освіта в Україні: сучасний стан і перспективи. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2019. № 17. С. 94-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2019_17_25
3. Таланчук П. *Сучасна освіта вимагає радикальних змін*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dslg_2016_4-6_6
4. Талдонова Л. О. Інклюзивна освіта як ознака системи демократичних процесів в освіті. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2019. № 2. С. 320-330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp_2019_2_29
5. Удич З. І. Інклюзивна освіта – перспективний напрям розвитку науково-педагогічних шкіл в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 4. С. 213-219. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2018_4_36